Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juan Migel Aranbarri Atxa Txitxi

Azkoitia, Gipuzkoa (1940)

Aurkibidea

Biografia

Gurasoak oporretan zeudela, Zarautzen jaio zen, bertako hotel batean, zazpi hilabeterekin. Aita azkoitiarra zuen eta ama, berriz, eibartarra. Azkoitiko Kale Nagusian bizi ziren. Ume koskorretan jarri zioten `Txitxilito ´gaitzizena eta gehienek `Txitxi´ ezizenez ezagutzen dute oraindik ere. Floreaga ikastetxean ikasi zuen lehenbizi eta gero Gasteizko kolegiora joan zen 17 urtera arte. 18 urterekin "Epelde y Larrañaga" lantegian hasi zen lanean. Bulegoan lan egiten zuen, baina denetarik egitea tokatzen zitzaion. 40 urte zituela, lantegia itxi egin zuten eta beste lan batzuetan ibili behar izan zen. Emaztea Avilatik etorri zen Azkoitiko auzo-eskola bateko maistra lanera. 1982-1986 bitartean zinegotzia izan zen Azkoitiko Udalean.

Zintak

AZK-060

- **Proiektua**: Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Data**: 2020-02-07
- **Iraupena**: 73 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Txikiteoa, eliz ataritik gorako tabernetan

- **Erref**: AZK-060/005
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:05:08. **Bukatu**: 00:06:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:
Garai batean Azkoitiko txikiteo gunea eliza ataritik gorakoa zen. Goiko kalean 3-4 taberna zeuden: Korta, Xapatero, Bolante... Inguruan eta plazara bitartean zeuden tabernak. "Círculo"a plazan zegoen.

2. Paseorako ibilbidea; taberna batzuk itxi eta besteak ireki

- **Erref**: AZK-060/007
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:07:16. **Bukatu**: 00:08:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Bikoteek edo lagunek beti ibilbide bera egiten zuten paseatzera irteten zirenean: eliz ataritik Goiko tabernaraino. "Barrio Gros" esaten omen zioten. Gero pixkanaka eliz ataritik behera ere tabernak irekitzen hasi ziren: Etxe-haitz, Koxka, Alameda, Bodega... eta goikoak, berriz, ixten joan ziren.

3. Azkoititik Elgoibarrerako autobusa: "El correo de la muerte"

- **Erref**: AZK-060/008
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:08:35. **Bukatu**: 00:09:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Azkoititik Elgoibarrera autobusa egoten zen goizeko zazpietan. Ordubete tardatzen zuen ibilbidea egiten. "El correo de la muerte" esaten zioten. Frenorik gabe gelditzen zenez, kobratzaileak autobusetik salto egin eta tako bat sartzen zion gurpil ondoan, gelditu ahal izateko.

4. Azkoititik Gasteizera joateko egin beharreko ibilbidea

- **Erref**: AZK-060/010
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:09:46. **Bukatu**: 00:10:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Azkoititik Elgoibarrerako autobusa. Jendeak Gasteizera joateko egiten zuen ibilbidea; Azkoitia-Elgoibar autobusez, handik trenez Maltzagara eta han beste tren batean (Anglo-Vasco) Gasteizera. Bera Gasteizko kolegioan egon zenean, aita goizeko zazpietan irten zen Azkoititik eta 12ak inguruan iritsi Gasteizera.

5. Lanera joan aurretik xanpaina edo bermuta edateko ohitura

- **Erref**: AZK-060/011
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:10:52. **Bukatu**: 00:12:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Langile askok Azkoititik Elgoibarrera zihoan autobusa hartzen zuten goizean. Zenbaitek Bodegara joateko ohitura zuten goizean goiz eta han xanpain merkea edo bermuta edaten zuten, lanera joan aurretik. Atano familiako bat goizeko lauretan irtenda oinez joaten omen zen lanera.

6. Azkoitiarrak Eibarrera lanera; Elgoibarrerako autobusaren gorabeherak

- **Erref**: AZK-060/013
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:13:30. **Bukatu**: 00:14:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Azkoititik Elgoibarrera joaten zen autobusak Aldazabal baserri inguruan egiten zuen geldialdia, aldaparik handiena zegoen lekuan. Autobusa gelditzeko eta martxan jartzeko nola ibiltzen ziren. Jende asko joaten zen Eibarrera lanera, eskopeta lantegietara eta GAC-ra.

7. Kanpotarrentzat "prestatutako" pilota partidak

- **Erref**: AZK-060/015
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:16:15. **Bukatu**: 00:18:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Oporrak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Udaran Zestoako bainuetxera etortzen ziren kanpotarrentzat pilota partidak antolatzen ziren. Askotan pilotariek aurrez hitz egiten zuten partida nork irabazi edo galdu, dirua irabaztearren. Kanpotarrak ez ziren horretaz jabetzen. Behin bi pilotariak galtzeko asmoz irten zirenean, tanto baten zer gertatu zen.

8. Kontzejupean pilota apustu ugari

- **Erref**: AZK-060/016
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:18:22. **Bukatu**: 00:19:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Azkoitiko kontzejupean pilota apustu asko egiten ziren eta diru asko jokatzen zen lagun artean. Lantegitik irten orduko kontzejupera joaten ziren asko pilotan jokatzera. Gerora, ohiturak aldatzen joan ziren.

9. Garai batean baloiek estimazio handiagoa

- **Erref**: AZK-060/018
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:20:14. **Bukatu**: 00:21:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Mutikotan soka-dantzan ibiltzen ziren plazan. Pilotaren bat inguratzea zaila izaten zen. Orduan ez zen ikusten baloirik ibaian; baloiren bat azaltzen bazen, denak korrika joaten ziren hura jasotzera.

10. Eskolatik piper eginda karta-jokora; ezkutuan erretzen

- **Erref**: AZK-060/020
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:22:10. **Bukatu**: 00:24:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:
Bera gaztetxoa zenean, pezeta batekin sagardo botila eros zitekeen. Sekulakoak egiten zituzten pezeta hori lortzeko. Gero, eskolatik piper egin, Aldazabaleneko tabernara joan eta karta-jokoan eginez sagardoa edan. "Ideales" zigarroak erosten zituzten, merkeenak zirelako. Zigarro usaina eskuetatik kentzeko zer egiten zuen. Arto-bizarrak ere erretzen zituzten.

11. Zigarroak egiteko makina eta zigarroak prestatzen zituen emakumea

- **Erref**: AZK-060/021
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:24:15. **Bukatu**: 00:26:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak

Laburpena:
Gaztetan zigarroak egiteko makina bat inguratu zuten. Tabakoa erosteko dirurik ez zutenez, lurreko zigarro-mutxikinak batu, haien hondarrak nahastu eta harekin egiten zituzten zigarroak. Herrian zigarroak egiten zituen emakume bat ere bazegoen. Tabako pakete handia eman eta berak zigarroak prestatzen zituen.

12. Ardagaia lehortu eta erre

- **Erref**: AZK-060/024
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:26:57. **Bukatu**: 00:28:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak

Laburpena:
Zigarroak egiteko makina nolakoa zen. Lurrean aurkitutako hondarrak sartzen zizkioten. Hura erre orduko, izerdia ateratzen omen zen. Beste batzuetan ardagaia lehortu eta hura erretzen zuten. Oso gogorra omen zen.

13. Fraideen zigorra, euskaraz eginez gero

- **Erref**: AZK-060/027
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:29:33. **Bukatu**: 00:30:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:
Floreagako eskolan mesedeetako fraideek jo egiten zituzten euskaraz eginez gero. Denak kanpotarrak ziren. Plazan eskola nazionalak zeuden.

14. Avilatik etorritako maistrak auzo-eskoletan

- **Erref**: AZK-060/030
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:33:52. **Bukatu**: 00:37:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Bere emaztea eta beste hiru emakume Avilatik etorri ziren herriko auzo banatara, maistra lanera. Auzo batetik bestera aldatzen zituzten gero. Bere emaztea Olaso auzoan egon zen hasieran. Elkar ulertu ezinda ibiltzen ziren: berak ez zekien tutik euskaraz eta umeek gaztelaniaz ere ez. Astelehenetik larunbatera (larunbat goizean ere eskola izaten zen) auzoan bertan egoten ziren apopilo, urtean baserri batean. Eguneroko jatekoa zein izaten zen baserrietan.

15. Igandeetan Musika Banda plazan; ligatze kontuak

- **Erref**: AZK-060/031
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:37:55. **Bukatu**: 00:40:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Emaztearekin nola ligatu zuen. Musika Bandak hiru piezako hiru txanda jotzen zituen igandeetan plazan. Azkenengoan pasodobleak jotzen zituzten eta bera orduantxe

irteten zen, dantzan ez zelako abila eta dantzarik errazena horixe zelako (aurrera eta atzera egin eta listo!). Neskak tragoa hartzera gonbidatu behar izaten ziren. Ez zieten uzten etxeraino laguntzen, eta baserritarrek are gutxiago! Haiek baserritarrentzat izaten ziren.

16. Kaleko mutikoen arteko jolas eta liskarrak

- **Erref**: AZK-060/033
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:42:04. **Bukatu**: 00:43:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
8-9 urterekin auzoetakoen lagun-taldeak izaten zituzten. Prozesioa egiten zenean, ihiak botatzen ziren lurrean. Mutikoak haiek hartu, ezkutura eraman eta jolasean ibiltzen ziren gero. San Juan sua egiten zenean, elkarri materiala lapurtzen ibiltzen ziren, zeinek surik handiena egingo.

17. Lagunekin jatekoa trukatzen; herriko txokolategileak

- **Erref**: AZK-060/034
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:43:34. **Bukatu**: 00:46:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Goserik ez zuen pasatu. Batzuetan lagunen batekin jatekoa trukatzen zuen, bai ogia edo bai merienda. Euren etxean egoten zen Maiztegi txokolateak ez zion graziarik egiten eta lagunari aldatzen zion beste zerbaiten truke. Herrian bertan ere egiten zen txokolatea. Hortik dator `Txokolatero´ gaitzizena.

18. Gerra sasoian Madrilgo eta Durangoko lehengusuak Azkoitian

- **Erref**: AZK-060/035
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:46:18. **Bukatu**: 00:48:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerra sasoian Madrilgo eta Durangoko lehengusuak euren etxean egon omen ziren. Entzunda duenez, hegazkinak zetozenean, sotoan gordetzen ziren. Herrian jendea gero eta argalago eta euren etxean gero eta gizenago. Ogia etxean egiten zuten. Azukrea falta izaten zen eta lehengusuek kafesnea gatzarekin hartzen ikasi zuten. Azukre beltza.

19. Olioa Cascante herritik estraperloan

- **Erref**: AZK-060/036
- **Iraupena**: 0:03:03. **Hasi**: 00:48:50. **Bukatu**: 00:51:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Elikagairen bat herrira ekartzen zenean, alondegira eramaten zen zuzenean eta han tasa ordaindu behar izaten zen. Olioa Cascante herritik ekartzen zuten estraperloan. Kamioian ezkutuan nola eramaten zuten. Serenoarekin tratua egin behar izaten zuten.

20. Soldata osoa etxean ez entregatzeko tranpak

- **Erref**: AZK-060/039
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:53:10. **Bukatu**: 00:56:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:
1960an batez beste 1500-2000 pezeta irabazten ziren hilean. Eskuan kobratzen zen astero. Diru hura etxean entregatu behar izaten zenez, batzuek paperean kopuru txikiagoa adieraztea nahi izaten zuten, zati bat eurentzat gordetzeko. Behin hori egiten zuen gizon batek baja luze bat hartu behar izan zuen. Familiakoak harrituta etorri zitzaizkien, bajan egonda nola irabazten ote zuen gehiago galdetuz. Jendea ordu estrak sartzera joaten zen, diru hura eurentzat gordetzeko.

21. Denek Juaristi lantegiko lan-baldintzak nahi

- **Erref**: AZK-060/040
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:56:14. **Bukatu**: 00:58:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Kostako lantegiak

Laburpena:
18 urterekin "Epelde y Larrañaga" lantegian hasi zen lanean. 1980. urtean, 40 urte zituela, lantegia itxi egin zen. Lantegia non zegoen. Sasoirik onenean 350 langile inguru izan zituen. Alberdi lantegian jende gehiago ibili zen, baina soldatak txikiak ziren. Denek Juaristi lantegiko soldata nahi izaten zuten, han doble kobratzen zen eta. Gainera, grebak ere egiten zituzten.

22. "Epelde y Larrañagan" egindako zakuak Groenlandiara

- **Erref**: AZK-060/042
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 01:00:28. **Bukatu**: 01:01:51

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Kostako lantegiak

Laburpena:
"Epelde y Larrañaga" lantegian abarketak egiteko materiala (oihala, trentzak...) eta zakuak egiten zituzten. Bakailaoarentzako zakuak nolakoak izaten ziren. Asko saltzen zuten. Groenlandiara bidaltzen ziren.

23. Lantegian denetarik egin beharra

- **Erref**: AZK-060/043
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:01:51. **Bukatu**: 01:03:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Kostako lantegiak

Laburpena:
Denetarik egin behar izaten zuen "Epelde y Larrañaga" lantegian: fakturak egin, kamioia kargatzen lagundu... Eta batzuetan baita enkarguak ere. Euren lantegian ezin zen erre, su hartzeko arriskua zegoelako, eta jendeak aldageletan erretzen zuen. Bergarara eta Gasteizera saltzen zuten asko, baina lantegi haiek pikutara joan ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com